

Tomasz Pudłocki, *Jan Fedyk – dyrektor i naukowiec*, „Nasz Przemysł” 2008, nr 12, s. 42

Jan Fedyk

Rzadko która z postaci powojennego Przemysła zbierała tyle rozmaitych uwag pod swoim adresem, co dr Jan Fedyk – z jednej strony wybitny znawca Norwida, z drugiej człowiek piastujący stanowiska dyrektorskie, a o małym zrozumieniu spraw urzędniczych; potrafiący zainteresować rozmówców swoimi szerokimi pasjami, a równocześnie wzbudzający uśmieški uczniowskie swoimi przyzwyczajeniami i przywarami. Myślę, że to jedna z tych jakże charakterystycznych postaci przemyskich, której na pewno nie da się zamknąć w sztywnych ramach krótkiego biogramu, a której jedynie zwięźle narysowana sylwetka może pobudzić do spojrzenia na jej życie z szerszej perspektywy.

Jan Wilhelm Fedyk urodził się we Lwowie 27 maja 1902 r., jako syn Józefa i Filipiny Antoniny Roster. W latach 1908–1912 uczęszczał do Szkoły Powszechnej im. A. Mickiewicza we Lwowie, a następnie do VIII Gimnazjum we Lwowie, gdzie zdał maturę 25 V 1920 r. Jesienią i zimą 1918–1919 brał udział w obronie Lwowa, przebywając w Pułku im. króla Jana Sobieskiego, uformowanego w Cytadeli lwowskiej. Zwolniony z wojska, służył parę miesięcy w biurze żandarmerii polowej. W latach 1920/1921 i 1921/1922 studiował filologię polską na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, ale ze względów materialnych musiał przerwać studia, podejmując pracę jako kierownik kancelarii w zarządzie dóbr E. Weissmanna w Starzykach koło Jaworowa (VII 1923 – VIII 1927). Po ze-

braniu odpowiednich funduszy wpisał się ponownie na studia w 1927 r., pracując pod opieką prof. J. Kleinera. Dn. 12 XI 1932 r. bronił pracę doktorską pt. *Norwid i pozytywizm*. Na podstawie zdanych wcześniej rygorozów doktorskich, dopuszczono go do uproszczonego egzaminu magisterskiego z filozofii w zakresie filologii polskiej, który zdał 13 VI 1934 r. na Wydziale Humanistycznym UJK.

Działalność zawodową rozpoczął od pracy w klubie BBWR w Szkle. Powróciwszy do Lwowa brał czynny udział w pracach oddziału Związku Strzeleckiego im. Piątka-Herwina. Od listopada 1934 do stycznia 1938 r. był referentem propagandy i prasy w Komendzie VI Okręgu Związku Strzeleckiego, redagując stałą kolumnę strzelecką „Reduty”, pt. *Życie strzeleckie VI Okręgu*. W okresie 15 I 1935 – 21 VI 1936 odbył praktykę przedegzaminacyjną z języka polskiego w VII Gimnazjum im. T. Kościuszki we Lwowie. Po jej ukończeniu i zdaniu 28 X 1936 r. egzaminu dla nauczycieli szkół średnich został od 1 IX 1936 r. nauczycielem języka polskiego i historii w Gimnazjum Kupieckim i Liceum Handlowym Towarzystwa Szkoły Handlowej we Lwowie. Ponadto pracował dodatkowo jako nauczyciel na jednorocznym Sześcioklasowym Kursie dla Dorosłych Związku Legionistów we Lwowie (15 I 1936 – 20 VI 1938), jednorocznym Kursie Maturalnym ZL (3 IX 1936 – 20 VI 1938) oraz na dwurocznym Kursie Gimnazjalnym Nowego Ustroju dla DZL (3 IX 1938 – 20 VI 1939). W międzyczasie ogłosił kilka prac literaturoznawczych w pismach lwowskich, m.in. *Norwidowa idea współbohaterstwa*, *Romantyk – pozytywista*; ponadto brał udział w życiu literackim Lwowa, dru-

kując szereg utworów lirycznych, m.in. w warszawskiej „Drodze”.

Po okresie kampanii wrześniowej pozostał we Lwowie, podejmując od 23 września pracę w poprzednim miejscu pracy. Pełnił ją do 12 VII 1940 r., kiedy to zwolniono go z powodu reorganizacji szkoły. Po odbiciu Lwowa Niemcom przez wojska radzieckie dr Fedyk pozostał w mieście, pracując od 26 VIII 1944 r. jako kierownik katedry geografii i przyrodoznawstwa Wojewódzkiego Instytutu Doskonalenia Nauczycieli we Lwowie. Następnie do 15 IX 1945 r. pracował w Lwowskim Zarządzie Obwodowym Związku Patriotów Polskich w ZSRR. Jako repatriant ze Lwowa 15 X 1945 r. przybył do Rzeszowa, przywożąc pokaźną liczbę książek z Biblioteki Uniwersytetu Lwowskiego. Z dn. 1 XI 1945 r. otrzymał posadę nauczyciela w Miejskim Koedukacyjnym Gimnazjum i Liceum im. Tadeusza Kościuszki w Sokołowie Małopolskim. Od 1 I 1946 r. mianowano go nauczycielem Państwowego Gimnazjum i Liceum w Kolbuszowej, ale już od 1 IX 1946 r. przydzielono go z powrotem do Sokołowa. Od 1 IX 1947 r. pełnił obowiązki dyrektora szkoły. W Sokołowie zaangażował się w pracę m.in. rady miejskiej, Komitecie Obrońców Pokoju oraz Komitetu Gminnego PZPR, a w 1951 r. proponowano mu posadę wykładowcy na krakowskiej WSP. Wydział oświaty PRWN w Rzeszowie zdecydował jednak o jego przeniesieniu do Przemyśla, gdzie z dn. 1 IX 1951 r. objął stanowisko p.o. dyrektora LO im. J. Słowackiego. Ze względu na kiepskie warunki lokalowe oraz liczne choroby w rodzinie, przenosiny te Fedyk przyjął z dużym niezadowolaniem. Może stąd i w oczach uczniów i kolegów z pracy został zapamiętany jako postać barwna,

ale niejednoznaczna. Jak wspomina śp. prof. Paweł Andrzejczyk: „A Fedyk, to wiadomo, Fedyk – naukowiec, indywidualista, ale żaden dyrektor”. Może dlatego szkoła, jako planowana wzorcowa socjalistyczna szkoła Towarzystwa Przyjaciół Dzieci nie funkcjonowała jak liczone, i pozwolono w 1957 r., by przywrócono jej uprzedniego patrona. Od 1 IX 1959 r. dr Fedyk przeniósł się do Studium Nauczycielskiego w Przemyślu, gdzie w charakterze wykładowcy pracował do końca sierpnia 1970 r. W tym czasie pracował społecznie m.in. w ramach Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza oraz Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu.

Dyrektor Fedyk, sam pochodzący z rodziny wielodzietnej, z małżeństwa z Józefą Bauer doczekał się dwóch córek: Ireny (ur. 19 II 1935 r.) oraz Barbary (ur. 2 IX 1937 r.). Po śmierci żony, zmarłej 6 VII 1969 r., załamał się i ze względu na chorobę alkoholową został umieszczony przez najbliższych w Domu Spokojnej Starości w Wysocku koło Leżajska. Tam zmarł 9 V 1978 r. Pochowany został na Cmentarzu Głównym w Przemyślu.

Autor dziękuje bardzo rodzinie dyrektora za pomoc w pozyskaniu materiałów biograficznych.